

Handhaaf specifiek aanbod van kleine mbo-opleidingen in de regio

Een klasje met vier leerlingen fruitteelt of zes voor de varkenshouderij, hef je dat op of probeer je de opleiding te handhaven? De instroom kan immers nog aantrekken. In de argumentatie gaat het om keuzeperspectief, opleidingskwaliteit, herkenning, expertise en de maatschappelijke opdracht van scholen in de regio. LTO zit op de lijn van praktijkkenniscentra, die doen denken aan de oude praktijkscholen.

“Concentratie van kleine opleidingen is geen goede oplossing omdat dit het groene onderwijs leerlingen kost. Er zijn voor hen immers allerlei financiële consequenties. Denk aan huisvesting en reiskosten. Alleen de meest gemotiveerde leerlingen komen dan nog. En leerlingen in de lagere niveaus haken als eerste af. Ander punt is dat als je als instelling met een opleiding stopt, je daar niet snel op terug kan komen. De deskundigheid is weg, contacten met bedrijven zijn weg, faciliteiten zijn er niet meer. Dat is dan nagenoeg een definitieve keuze. Kijk naar de bollenteelt, economisch een factor van belang. Je hebt als instelling een maatschappelijke opdracht om er opleidingen voor te verzorgen in de regio. Als die verdwijnen, heeft dat

grote nadelen voor bedrijfsleven. Waar haal je als ondernemer dan gekwalificeerd personeel vandaan en waar kunnen ze terecht voor cursussen? De keerzijde is de kwaliteit van de opleiding. Daar heeft het bedrijfsleven een punt. Als het gaat om behoud van expertise in kleine opleidingen, dan moeten we daar samen aan werken. We moeten met elkaar zoeken naar slimme oplossingen. We hebben nu met Wellantcollege, bedrijfsleven en Bollenacademie een Rigovoorstel ingediend met dit als topic: verbeteren kennisinfrastructuur. Hoe kun je beter gebruik maken van expertise bij goede leerbedrijven? Hoe kun je onderzoekskennis zo goed mogelijk benutten? Je kunt dan ook denken aan digitale oplossingen of de Kassenklas (leerlijn voor glastuinbouw). Voor heel specifieke zaken gaan mensen bijvoorbeeld naar Hoorn (bollen) of Aalsmeer (handel). Daarin kun je met andere aoc's samenwerken. Vakken moet blijven; docenten moeten niet alleen begeleiders worden. Ze

worden misschien meer generalist, maar je mag het kennisaspect niet uit het oog verliezen. Het gaat hand in hand. Ze moeten immers ook gesprekspartners blijven voor bedrijven en een vraagbaak voor de leerlingen. Bedrijfstages kunnen helpen. En je kunt constructies met cursus- en contractonderwijs realiseren. Daar worden immers veel deskundigen ingehuurd. Ook bedrijfsleven moet investeren. Er wordt me soms te gemakkelijk geroepen dat het kennisniveau onvoldoende zou zijn. Bovendien heeft instroom ook te maken met imago van de sector. Het is te gemakkelijk om alles op het bordje van het onderwijs te schuiven. We hebben een grote verantwoordelijkheid, maar we kunnen het niet alleen. Mijn conclusie is dat concentratie van opleidingen niet de oplossing is. Door samenwerking kun je realiseren dat het onderwijs kwalitatief aan de normen voldoet. En ook het bedrijfsleven kan, moet en wil daaraan bijdragen.

Eens

Rien van Tilburg
Voorzitter College van Bestuur van
Clusius College

Werk samen aan slimme oplossingen om opleidingskwaliteit te behouden

Oneens

Noud Janssen

Voorzitter LLTB en binnen LTO Nederland portefeuille kennisinnovatie

“ Het probleem van versnippering is inherent aan ontwikkelingen in de sector. Enerzijds is er vanwege schaalvergroting minder arbeidsmarktperspectief en anderzijds zijn er bijvoorbeeld in de tuinbouw meer handen nodig. Dan constateer je dat het op veel locaties heel moeilijk is om primaire opleidingen vol te krijgen. Je kunt dit niet oplossen door verdere fusies of grotere locaties. Dat hebben we in het verleden wel gezien. De lijn bij LTO Nederland is dat we praktijkkenniscentra willen opzetten. Je concentreert er onderzoek en onderwijs in nauwe samenwerking met ondernemers. Zoals met varkenshouderij: drie aoc's (Helicon, Prinsentuin en Citaverde) gaan op een kenniscentrum in Sterksel (Noord-Brabant) een dag per week onderwijs verzorgen.

Organiseer het specifieke praktijkdeel op centrale plaatsen

Je voegt dan geen instellingen bij elkaar, maar je gaat meer samenwerken op punten waar je als aoc zelf geen expertise (meer) hebt. Je verplaatst docenten en behoudt feitelijk de opleiding. Algemene vakken worden op een school in de regio aangeboden en specifieke vakken op die kenniscentra. We willen nu met de groene kenniscoöperatie een pilot opzetten. Wat betekent het voor docenten en wat betekent het voor leerlingen? Wat zijn financiële consequenties?

We zien als LTO Nederland hernieuwde belangstelling voor de sector, maar ook dat er een versnippering is van initiatieven. Tegelijk merken we in gesprekken dat er een wil is om samen te werken. Een positieve houding van groen onderwijs.

Het imagoprobleem onderkennen we. Daar werken we aan, maar wil je als sector goed neerzetten, dan hoort het onderwijs erbij. En dan moet je potentiële leerlingen tonen wat land- en tuinbouw inhoudt. Ik weet bijvoorbeeld dat Citaverde zich heel intensief naar de maatschappij heeft geprofileerd. Dat levert erkenning en herkenning op en toestroom.

Mijn conclusie is dus: laat het onderwijs wel plaatsvinden in de regio, maar organiseer het specifieke praktijkgedeelte op centrale plaatsen. Dat lijkt inderdaad een beetje op de opzet met praktijkscholen, maar dan geschoeid op een nieuwe leerst. Verschil is dat er actiever naar de onderwijsbehoefte wordt gekeken en dat het bedrijfsleven een grotere rol

speelt. Over de financiële kant moeten we nog met de overheid praten. Als je dit niet doet, zul je zien dat er allerlei initiatieven ontstaan vanuit de sector; pogingen die bijvoorbeeld voor loonwerk, bollenteelt of varkenshouderij opleidingskwaliteit willen behouden. Die versnippering van initiatieven zie je nu al en zo krijg je eigenlijk een dubbele versnippering: van opleidingen en van initiatieven. Daar ligt dan ook de rol van LTO Nederland; dit bij elkaar brengen. Dat is nu de uitdaging.

